

Pyhäjoen kunnan varhaiskasvatusstrategia 2030

Sivistyslautakunta 28.12.2022

Kunnanhallitus 16.1.2023

Valtuusto 25.1.2023

Sisällys

1. Strategian tarkoitus ja tavoite	1
2. Varhaiskasvatukseen liittyvät käsitteet	2
3. Päivähoidon toimintaympäristön lähimenneisyyden muutokset ja nykytila	5
Varhaiskasvatukseen osallistuminen.....	5
Varhaiskasvatuksen kiinteistöt	6
Varhaiskasvatuksen hoitopaikat.....	7
Varhaiskasvatuksen henkilöstö	7
Varhaiskasvatuksen toiminnanohjausjärjestelmä.....	9
Toiminnan laadunarviointi	9
Kysely huoltajille ja henkilöstölle	10
4. SWOT	10
5. Varhaiskasvatuspalveluiden kysyntäennuste	11
6. Varhaiskasvatuksen kuntastrategiasta johdettavat tavoitteet	12
7. Toimenpiteet	13
Palveluverkko	13
Henkilöstön riittävyys ja työhyvinvointi	13
Kansainvälisyys	14
8. Seuranta	14

1. Strategian tarkoitus ja tavoite

Strategian tavoitteena on osoittaa toimenpiteet varhaiskasvatuksen toiminnan tehostamiseen ja parantamiseen eli käytännössä hahmotella laadukas ja taloudellisesti tehokas varhaiskasvatusverkko ja -palvelut. Tavoitteena on myös turvallisten, terveellisten ja asiainmukaisten kasvuympäristöjen lisääminen varhaiskasvatukseen ja esiopetukseen. Tilojen oikea mitoitus, monikäyttöisyys ja myös mahdollisuus tilojen muunneltavuuteen ja niiden skaalautuvuuteen varhaiskasvatuspalvelujen kysynnän muutosten myötä on keskeistä Varhaiskasvatuspalvelut myös omalta osaltaan tukevat kuntastrategiaa ja sen tavoitteita.

Strategia on laadittu lukujen 1,2,3,5, ja 6 virkamiestyönä ja muilta osin sivistyslautakunnan toimesta, joka on käsitellyt strategia-asiaa kahdessa iltapäiväseminaarissa 7.10. ja 2.11.2022.

Tämän strategian laadintaa varten on lokakuussa 2022 toteutettu kysely strategiassa linjattavia asioita koskien varhaiskasvatuksessa olevien lasten huoltajille sekä varhaiskasvatuksen henkilöstölle.

2. Varhaiskasvatukseen liittyvät käsitteet

Varhaiskasvatustlain mukaan kunnan on järjestettävä varhaiskasvatusta siinä laajuudessa ja sellaisin toimintamuodoin kuin kunnassa esiintyvä tarve edellyttää. Kunta voi tuottaa järjestämistalustaan kuuluvat palvelut itse tai hankkia ne toiselta kunnalta tai kuntayhtymältä tai sopimukseen perustuen muulta palvelujen tuottajalta. Palvelusetelin käytöstä säädetään erikseen (Laki sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusetelistä 569/2009).

Yksityisellä lasten varhaiskasvatuksella tarkoitetaan lasten varhaiskasvatusta, jonka yksityinen henkilö, yhteisö tai säätiö taikka julkisyhteisön perustama liikeyritys tuottaa korvausta vastaan liike- tai ammattitoimintaa harjoittamalla.

Täydentävä varhaiskasvatus. Jos lapsi ennen oppivelvollisuuslaissa tarkoitettua oppivelvollisuusiä osallistuu perusopetuslain mukaiseen esiopetukseen tai muuhun esiopetuksen tavoitteet saavuttavaan toimintaan taikka perusopetukseen, varhaiskasvatusta järjestetään täydentävästi.

Kunnan on pyrittävä järjestämään varhaiskasvatusta lähellä palvelun käyttäjiä ottaen huomioon asutuksen sijainti sekä liikenneyhteydet. Päiväkodin toiminta kalenterivuoden aikana ja aukioloaika vuorokaudessa on järjestettävä paikallisen tarpeen mukaan. Keskeinen toimintaa määräävä asia on lapsen etu.

Kunnan on järjestettävä varhaiskasvatusta lapselle, jonka kotikuntalaisissa (201/1994) tarkoitettu kotikunta kyseinen kunta on. Lisäksi kunnan on järjestettävä varhaiskasvatusta lapselle, joka asuu kunnassa huoltajiansa työn, opiskelun, sairauden tai vastaavien syiden vuoksi, vaikka lapsella ei ole Suomessa kotikuntaa tai lapsen kotikunta on kotikuntalain perusteella toinen kunta.

Kiireellisissä tapauksissa tai olosuhteiden muutoin niin vaatiessa kunnan on huolehdittava varhaiskasvatuksen järjestämisestä muullekin kunnassa oleskelevalle lapselle kuin kunnan asukkaalle. Tämä säännös koskee esimerkiksi turvapaikanhakijoita tai väliaikaisen suojelun piirissä olevia.

Varhaiskasvatuksen toimintamuotoja ovat varhaiskasvatustlain mukaan

- 1) **päiväkotitoiminta**, jota järjestetään päiväkodissa;
- 2) **perhepäivähoito**, jota järjestetään perhepäiväkodissa;
- 3) **avoin varhaiskasvatustoiminta**, jota järjestetään toimintaan soveltuvassa paikassa.

Varhaiskasvatustalusta käy ilmi, että perhepäivähoitoa voidaan järjestää siten, että perhepäiväkodissa on yksi kaksi tai enimmillään kolme hoitajaa. Kumoutunut päivähoitolaki puhui mahdollisuutena lapsen hoidosta yksityiskodissa. Varhaiskasvatustalusta ei julkilausutusti puhu yksityiskodista, mutta käytännössä yhden hoitajan perhepäiväkodin kohdalla on kyse tavallisesti yksityiskodista. Tyypillisempi tapa järjestää perhepäiväkotihoidon on järjestää sitä kunnan tiloissa kahden tai kolmen hoitajan toimesta. Puhekielessä puhutaan usein **ryhmäperhepäiväkodeista**, joskaan sen enempää kumoutuneessa päivähoitolaissa kuin uudessa varhaiskasvatustalustaakaan käsitettä ei tunneta.

Perhepäivähoitajan työskentely omassa kodissa edellyttää myös kodin järjestämistä työympäristöksi. Varhaiskasvatustalusta edellytetään, että varhaiskasvatustalustan on oltava kehittävä, oppimista edistävä sekä terveellinen ja turvallinen lapsen ikä, kehitys ja muut edellytykset huomioon ottaen. Lasta tulee suojata väkivallalta, kiusaamiselta ja muulta häirinnältä. Toimitilojen ja toimintavälineiden on oltava terveellisiä, turvallisia ja asianmukaisia, ja niissä on huomioitava esteettömyys.

Yksi tapa järjestää perhepäivähoitoa on myös se, että hoito tapahtuu lapsen kotona (esim. jos perheessä on neljä alle kouluikäistä lasta) tai 2 - 3 perheen kodeissa vuorotellen eli ns. **kolmiperhepäivähoitona**. Kunta palkkaa näille perheille yhteisen perhepäivähoitajan.

Järjestämistavasta riippumatta, esiopetus pois lukien, toiminnan järjestäjänä voi olla kunta itse, se voi ostaa palvelun yksityiseltä palveluntuottajalta tai sitten palvelun käyttäjä voi hankkia palvelut suoraan yksityiseltä palveluntuottajalta. Tällöin kunta toimii valvontaviranomaisena ja viime kädessä rahoittaa KELAN:n maksaman yksityisen hoidon tuen samoin kuin kotihoidon tuen. Kunnan järjestämän varhaiskasvatuksen **vaihtoehtona** perhe voi siis valita seuraavat vaihtoehdot:

1) Lasten kotihoidon tuki

Lasten kodinhoidontukea voi saada, jos perheessä on alle 3-vuotias lapsi. Silloin oikeus tukeen on myös perheen muista alle kouluikäisistä lapsista. Kotihoidon tukea voi hakea perhe, jonka alle 3-vuotias lapsi ei ole kunnan järjestämässä päivähoitossa. Lasta voi hoitaa jompikumpi vanhemmista tai muu hoitaja (esim. sukulainen) tai yksityinen päivähoiton tuottaja (esim. yksityinen päiväkot).

Lasten kotihoidon tukeen kuuluu hoitoraha sekä hoitolisä, johon vaikuttavat perheen tulot. Hoitorahaan eivät vaikuta perheen tulot. Vanhemmat voivat siis olla töissä tai esim. palkallisella vuosilomalla kotona ja saada hoitorahaa. Hoitorahaa maksetaan jokaisesta tukeen oikeutetusta lapsesta erikseen. Hoitoraha on yhdestä alle 3-vuotiaasta 362,61 €/kk, muista alle 3-vuotiaista sisaruksista kustakin 108,56 €/kk, yli 3-vuotiaista, alle kouluikäisistä sisaruksista 69,76 €/kk kustakin. Hoitolisään vaikuttavat perheen koko ja bruttotulot. Hoitolisä on enintään 194,06 e/kk. Käytännössä maksatuksesta vastaa KELA, mutta kustannuksista viime kädessä kunta.

Laissa säädetyn tuen lisäksi kunta voi lisäksi maksaa **kotihoidontuen kuntalisää**. Kuntaliiton vuonna 2022 tekemän selvityksen mukaan kyselyyn vastanneista 251 kunnasta 52 (21 %) maksoi kotihoidontuen kuntalisää, yleensä tietyin ehdoin. Keskimääräinen kuntalisä oli 165 €/kk vaihteluvälin ollessa 30 – 300 €/kk.

Alla olevassa asetelmassa on kuvattu lasten kodinhoidon tuen maksumääriä Pyhäjoella vuosina 2012 - 2021. Se kuvastaa toisaalta ikäluokkien pienenemistä myös sitä, että aiempaa suurempi osuus ikäluokasta osallistuu varhaiskasvatukseen.

vuosi	kotihoidon tuen kustannukset €
2011	228 454
2012	197 257
2013	227 865
2014	234 724
2015	177 746
2016	176 090
2017	193 687
2018	160 355
2019	134 609
2020	145 986
2021	123 038

2) Yksityisen hoidon tuki

Jos perheen alle kouluikäistä lasta hoitaa kunnan hyväksymä yksityisen hoidon tuottaja. Hoidon tuottaja voi olla yksityinen päiväkotitai perhepäivähoitaja tai perheeseen työsuhteessa oleva hoitaja. Yksityisen hoidon tuen saaminen edellyttää aina, että lapsen hoitaja ei ole saman perheen jäsen ja on yksityishenkilö, jonka kanssa perhe on tehnyt vähintään 1 kuukauden työsopimuksen ja jonka kunta on hyväksynyt päivähoiton tuottajaksi tai on muu päivähoiton tuottaja (henkilö tai yhteisö), jonka kunta on hyväksynyt päivähoiton tuottajaksi.

Hoitomaksu on palveluntuottajan ja – käyttäjän väliseen sopimukseen perustuva.

Yksityisen hoidon tuen hoitoraha on 184,62 €/kk kustakin yksityiseen varhaiskasvatukseen osallistuvasta lapsesta. Tulosidonnaista hoitolisää maksetaan enintään 155,24 €/kk lasta kohden.

Kunnat voivat lisäksi halutessaan maksaa **yksityisen hoidon kuntalisää**. Pyhäjoen kunnassa on käytössä yksityisen hoidon kuntalisä, jonka suuruus on 75/150 €/kk. Kuntaliiton edellä mainitun selvityksen mukaan kyselyyn vastanneista 251 kunnasta 92 (37 %) maksoi yksityisen hoidon tuen kuntalisää. Keskimääräinen kuntalisä oli päiväkotihoidossa keskimäärin 412 €/kk alle 3-vuotiaasta lapsesta ja 306 yli 3-vuotiaasta lapsesta ja perhepäiväkotihoidossa 252 €/kk alle 3-vuotiaasta lapsesta ja 221 €/kk yli 3-vuotiaasta lapsesta.

3) Palveluseteli

Kunta voi järjestää varhaiskasvatuspalveluita myös antamalla palvelunkäyttäjälle sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusetelistä annetun lain (569/2009) mukaisen palvelusetelin. Kunta sitoutuu tällöin maksamaan palvelun käyttäjän palvelujen tuottajalta hankkimat palvelut setelin arvoon asti. Kunta asettaa palvelusetelin arvon ja hyväksyy yksityiset palvelusetelipalvelun tuottajat järjestelmän piiriin. Palvelusetelin käyttöön sisältyy asiakkaan oma valinnanvapaus. Asiakkaalla on oikeus valita kunnan hyväksymistä tuottajista se palveluntuottaja, jonka palveluita hän haluaa ao. palvelussa käyttää. Palveluntuottajaksi voidaan valita toimija, jotka täyttävät palvelusetelistä annetun lain 5 §:n mukaiset edellytykset. Asiakkaalla on myös oikeus kieltäytyä hänelle tarjotusta palvelusetelistä, jolloin kunnan tulee ohjata hänet kunnan muilla tavoin järjestämien palvelujen piiriin.

Kuntaliiton kyselyssä vuodelta 2022, johon siis vastasi 251 kuntaa, palveluseteli oli käytössä 85 kunnassa, niistä tulosidonnaisena 76 kunnassa ja ainoastaan 9 kunnassa kiinteähintaisena.

Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusetelistä annetun lain 5 §:n kohdan viis imukaan palveluntuottajan ulee täyttää ”kunnan erikseen asettamat asiakkaiden tai asiakasryhmien tarpeisiin, palvelujen määrään tai laatuun tai kunnanolosuhteisiin liittyvät taikka muut vastaavat vaatimukset”. Nämä Kunnan erikseen asettamat vaatimukset määritellään yleensä palvelusetelin sääntökirjassa. Mikäli palveluntuottaja ei täytä sääntökirjassa määriteltyjä ehtoja, tuottaja ei voitoimia palvelusetelitoimijana.

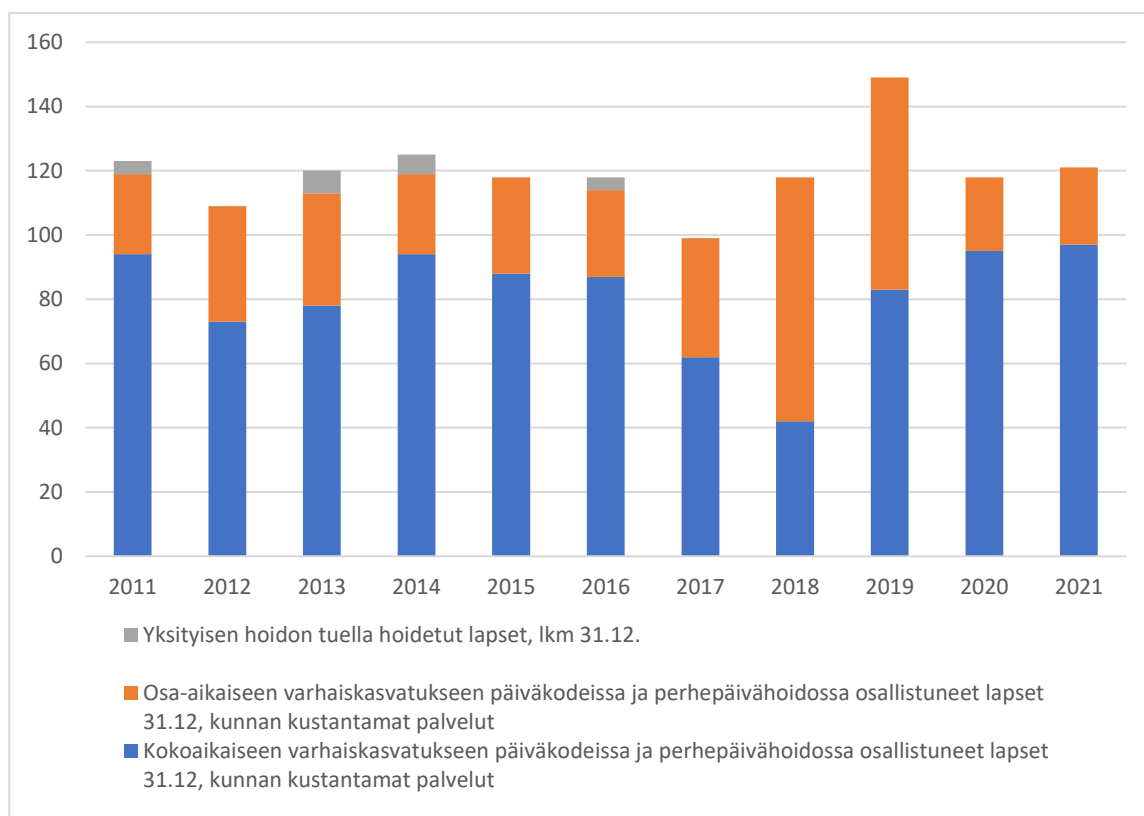
3. Päivähoidon toimintaympäristön lähimenneisyyden muutokset ja nykytila

Viimeksi kuluneen vuosikymmenen aikana on varhaiskasvatuksen järjestämisen strukturissa Pyhäjoella tapahtunut joitakin muutoksia. Perhepäiväkoti Kurrela on muutettu perhepäiväkodista päiväkodiksi. Sittemmin se on siirtynyt toimimaan toisessa paikassa toisella nimellä. Merkittävää on kotonaan tai lasten kotona lapsia hoitavien perhepäivähoitajien merkittävä väheneminen. Myös varhaiskasvatuspalveluiden kysyntä näyttää olevan hienoisessa kasvussa, joskin lähimenneisyyden arvioinnissa koronavirusepidemian vaikutuksen arviointi tuottaa haasteen.

Varhaiskasvatukseen osallistuminen

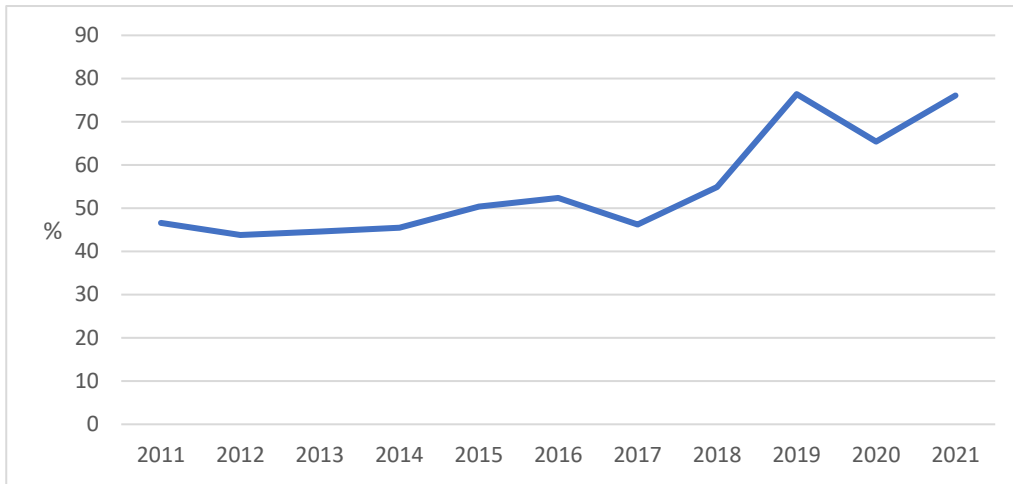
Alla olevissa kaavioissa on kuvattu varhaiskasvatukseen osallistuneiden lasten lukumäärä sekä heidän osuuttaan koko ikäluokasta.

Kaavio 1: Varhaiskasvatukseen osallistuneet lapset 2011 - 2021

Lähde: THL, Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi 2005-2020, vuoden 2021 osalta Väestörekisteri ja kunnan oma osallistumistilasto.

Kaavio 2. Varhaiskasvatukseen osallistuneiden lasten määrä koko varhaiskasvatusikäisten ikäluokasta vuosina 2011 – 2021

Kaavio 2 osoittaa, että aiempaa suurempi osuus ikäluokasta osallistuu varhaiskasvatukseen. Varhaiskasvatukseen osallistuvien lasten osuuden kasvu on nopeampaa kuin varhaiskasvatukseen osallistuvien absoluuttisen määrän kasvu. Samanaikaisesti ovat lasten kotihoidon tuen kustannukset merkittävästi pienentyneet. Nämä tosiseikat kielivät ikäluokkien pienemisestä, mitä kuvaa myös alla oleva kaavio, jossa on esitetty varhaiskasvatusikäisten lukumäärä syntymävuoden mukaan,

syntymävuosi lapsia

2016	33
2017	34
2018	18
2019	24
2020	25
2021	25

Varhaiskasvatuksen kiinteistöt

Varhaiskasvatusta järjestetään tällä hetkellä viidessä kunnan omistamassa kiinteistössä. Päiväkoti Kivitaskun kiinteistö on alun perin rakennettu hammaslääkärin asunnoksi ja vastaanottotiloiksi. Vuonna 1982 asunto-osa on otettu päiväkotikäyttöön ja vuonna 1987 myös vastaanottotilat. Elokuun 2022 alusta lukien Kivitasku on toiminut vuorohoitoyksikkönä.

Keskustaajamassa toimii lisäksi perhepäiväkoti Ylikiiskilä alun pitäen asuinrakennukseksi rakennetussa kiinteistössä, joka on siirtynyt kunnan omistukseen ja perhepäiväkotikäyttöön vuonna 2018.

Parhalahden kyläkoulun koulukiinteistössä on elokuussa 2022 aloittanut toimintansa päiväkoti, jossa järjestetään myös esiopetusta. Sen myötä Päiväkoti Kurrelan kiinteistö keskustaajamassa on jäänyt pois käytöstä.

Yppärin kylälle on vuonna 2018 valmistunut kiinteistö, joka pitää sisällään kaksi perhepäiväkotiä. Lisäksi Parhalahden kylälle vuonna 2014 valmistuneessa kiinteistössä toimii perhepäiväkoti.

Taulukko 1. Varhaiskasvatuksen toimipistekiinteistöjen pinta-alat sekä kiinteistökustannukset

PÄIVÄHOITORAKENNUKSET	kem2	Ulkoinen		Sisäinen		Poistot		Yhteensä	
		Summa	e/k-m2	Summa	e/k-m2	Summa	e/k-m2	Summa	e/k-m2
Kivitasku	348	8 020	23,0	10 177	29,2	8 980	25,8	27 177	78,1
Kurrela	248	7 150	28,8	7 378	29,8	10 757	43,4	25 285	102,0
Ylikiiskilä	124	7 020	56,6	3 565	28,8	6 956	56,1	17 541	141,5
Iikkala	145	9 300	64,1	4 010	27,7	10 760	74,2	24 070	166,0
Vekkula	229	10 350	45,2	11 140	48,6	25 250	110,3	46 740	204,1
Yhteensä	1 094	41 840	38,2	36 270	33,2	62 703	57,3	140 813	128,7

Alla Parhalahden koulukiinteistön kustannukset vuositasolla. Kyseisiin kustannuksiin kuuluvat myös ns. kyläkirjaston koulun käytössä olleiden tilojen kustannukset, jotka jatkossa tullaan eriyttämään varhaiskasvatuksen käytössä olevan kiinteistön kustannuksista, niiden osuus on ollut noin 10 % kustannuksista.

Parhalahden koulu	379	30 600	80,7	29 966	79,1	28 337	74,8	88 903	234,6
-------------------	-----	--------	------	--------	------	--------	------	--------	-------

Varhaiskasvatuksen hoitopaikat

Alla olevassa asetelmassa on esitetty eri varhaiskasvatusyksiköiden käyttöönottoilmoituksissa/tarkastuksissa ilmoitetut/hyväksytyt hoitopaikan ja yksiköissä kirjoilla olevien lasten lukumäärä.

	hoitopaikkoja	lapsia kirjoilla
Kivitasku	23	32
Parhalahden päiväkoti	45	39(+4)*
Vekkula	12	12
Pikkuvekkula	8	7
Iikkala	12	12
Ylikiiskilä	9	8
perhepäivähoito	4(+1)**	4
Yhteensä	113	118

* neljä alle 5-vuotiasta

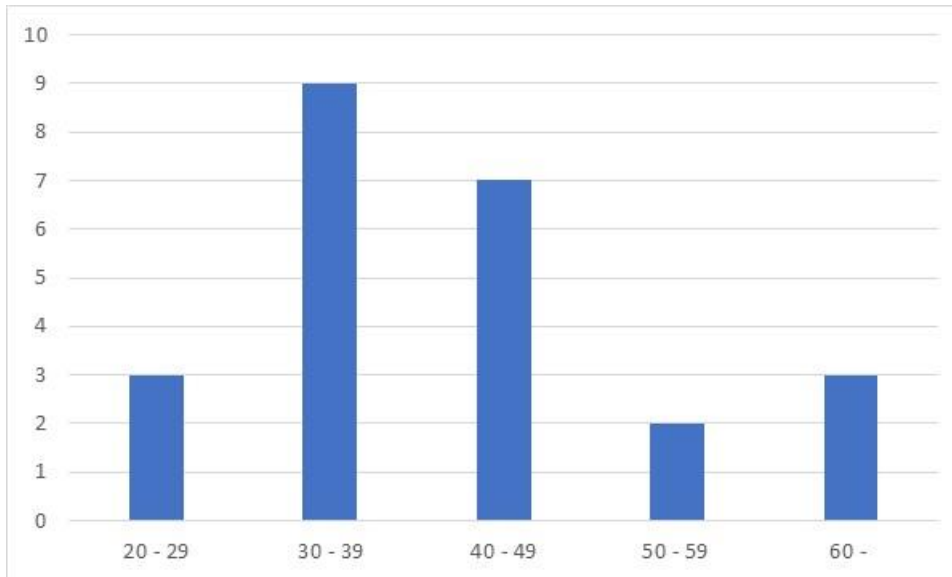
** yksi esikoululainen

Varhaiskasvatuksen henkilöstö

Varhaiskasvatuspalveluissa on tällä hetkellä olemassa yhteensä 26 vakanssia: varhaiskasvatusjohtaja, kolme varhaiskasvatuksen opettajaa, 13 perhepäivähoitajaa, kahdeksan lastenhoitajaa sekä yksi ravitsemistyöntekijä. Vakansseista on tällä hetkellä täytettynä 23. Ravitsemistyöntekijän on määrä siirtyä vuoden 2023 alusta lukien ruoka- ja siivouspalveluja tuottavan Inhouse- yhtiön palvelukseen. Lisäksi palvelussuhteessa on tällä hetkellä yksi hanketyöntekijä.

Varhaiskasvatuksen henkilöstön ikärakennetta on kuvattu kaaviossa 2.

Kaavio 2. Varhaiskasvatuksen henkilöstön ikärakenne

Voidaan arvioida, että tulevien viiden vuoden aikana varhaiskasvatuksesta eläköityy kolme henkilöä. Uuden henkilöstön rekrytointi etenkin määräaikaisiin sijaishenkilöihin mutta muutoinkin on viime aikoina ollut verrattain haasteellista. Ilmiö ei koske ainoastaan Pyhäjokea vaan on laajempi ilmiö.

Alla olevassa taulukossa on kuvattu varhaiskasvatuksen henkilöstön sijoitus 1.8.2022 alkaen.

Taulukko 2. Varhaiskasvatuksen hoitohenkilöstö

	Työntekijät	Henkilöstöä
liikkala	Pph	3
	Pph	
	Pph	
liikkala	Pph	3
	Pph	
	Pph	
Ylikiiskilä	Pph	2
	Pph	
Vekkula	Pph	3
	Pph	
	Pph	
Pikkuvekkula	Pph	2
	Pph	
Kivitasku	VO	6
	Lh	
	Lh	
	Lh	
	Lh	
	Lh	
Parhalahhti	VO	6
	VO	
	Lh	
	Lh	
	Lh	
	Lh	
Perhepäivähoito	Pph	1
Yhteensä		23

Varhaiskasvatuksen toiminnanohjausjärjestelmä

Varhaiskasvatuksen toiminnanohjausjärjestelmäksi kuluva vuoden alussa otettu Daisy-järjestelmä. Se on monipuolinen järjestelmä, joka mahdollistaa huoltajien sähköisen asioinnin, työntekijöiden työvuorosuunnittelun ja kulunvalvonnan, hoitoaikojen varaukset ja lasten kirjaamisen hoitoon ja hoidosta pois. Sillä on myös hyvät raajapinnat muihin tietojärjestelmiin ja se mahdollistaa erilaiset raportit. Järjestelmä on aluksi osin koettu sekä huoltajien että henkilöstön keskuudessa hankalaksi, mutta tämä voi arvioida olevan alkukankeutta ja järjestelmän sisäänajon vievän oman aikansa.

Toiminnan laadunarviointi

Pyhäjoen kunnan sivistyslautakunnan arviointisuunnitelman mukaisessa toteutetaan myös arviointikysely varhaiskasvatuksessa olevien lasten huoltajille. Alla olevassa asetelmassa on kuvattu viimeksi toimitetun, vuotta 2021 koskeneen arvioinnin kouluarvosanoihin arvioidut tulokset (vastaajien arvioinnin keksiarvo)

Varhaiskasvatuspaikan hakeminen on sujuvaa ja sitä koskeva informaatio on helposti saatavissa	8,18
Olemme saaneet varhaiskasvatuspaikan perheemme tarpeiden mukaisesti	9,26
Varhaiskasvatuksen toiminnan sisältö on monipuolista	8,74
Varhaiskasvatuksen toiminnan sisältö on monipuolista	8,71
Vanhemmat voivat vaikuttaa toiminnan sisältöön	7,34
Kodin ja varhaiskasvatuksen yhteistyö toimii	8,74
Tiedonkulku varhaiskasvatuksen ja kodin välillä toimii	8,34
Saan riittävästi tietoa päivittäisestä toiminnasta	8,71
Varhaiskasvatuksen henkilökunta on ammattitaitoista	8,63
Lapseni viihtyy päivähoitossa	8,80
Varhaiskasvatuksen henkilökunta on motivoitunutta	8,74
Varhaiskasvatuspaikassa on miellyttävä ilmapiiri	8,74
Palvelujen saatavuus on hyvä	8,59
Lapseni viihtyy varhaiskasvatuksessa	8,91
Lapseni huomioidaan henkilökohtaisesti saapuessa ja lähdettäessä	8,71
Lapseni saa tarvitsemaansa tukea varhaiskasvatuksessa	8,76

Varhaiskasvatuksen henkilöstölle on osana koko henkilöstöä toteutettu vuoden 2021 lopulla työhyvinvointikysely. Tuon kyselyn tuloksista esille nousevia haasteita ovat ensinäkin kokemus siitä, että palkkaus ei vastaa työn vaatavuutta. Tämä on toki yleinen koko kunnan henkilöstöä koskeva kokemus, mutta varhaiskasvatuksen henkilöstön osalta kokemus on vielä vahvempi. Henkilöstön riittävyys koetaan myös ongelmaksi. Tulokset heijastelevat myös vahvasti kokemusta arvostuksen puutteesta.

Tämän strategian laadintaa varten on myös toteutettu sekä varhaiskasvatuksessa olevien lasten huoltajille että varhaiskasvatuksen henkilöstölle kyselyt, joilla on kartoitettu heidän näkemyksiään strategiassa linjattavista asioista. Raportit kyselyjen tuloksista liitteenä.

Kysely huoltajille ja henkilöstölle

Tämän strategian laadintaa varten on lokakuussa 2022 toteutettu kysely strategiassa linjattavia asioita koskien varhaiskasvatuksessa olevien lasten huoltajille sekä varhaiskasvatuksen henkilöstölle. Raportit kyselyjen tuloksista liitteenä.

4. SWOT

<p>Vahvuudet</p> <p>Turvallinen ja ihmisläheinen toimintaympäristö</p> <p>Joustava päätöksenteko</p> <p>Osaava ja motivoitunut henkilöstö</p> <p>Terveelliset ja turvalliset toimitilat</p> <p>Ajantasainen toiminnanohjausjärjestelmä (Daisy)</p>	<p>Mahdollisuudet</p> <p>Seudullinen yhteistyö</p> <p>Aktiivinen kansalaisyhteiskunta, esim. järjestötoiminta ja yhteistyö</p>
---	---

Yhtenäinen ja toimiva koulupolku	
Heikkoudet Oman VEO:n puuttuminen Henkilöstö vähäinen halukkuus lisäkoulutukseen	Uhat Väestömuutokset Varhaiskasvatustlain muutokset 2030 alkaen henkilöstöä koskien Työvoiman saatavuus

5. Varhaiskasvatuspalveluiden kysyntäennuste

Varhaiskasvatuspalveluiden kysyntä on kiinteässä yhteydessä väestökehitykseen. Tilastokeskuksen väestöennusteen mukaan syntyneiden ja 0 – 6-vuotiaiden lukumäärä tulee kehittymään alla olevan asetelman osoittamalla tavalla.

vuosi	syntyneitä	0 - 6-vuotiaita
2022	23	156
2023	22	145
2024	22	147
2025	22	144
2026	20	141
2027	20	137
2028	20	135
2029	20	133
2030	20	131
2031	20	129
2032	20	129
2033	20	127
2034	20	127
2035	20	127

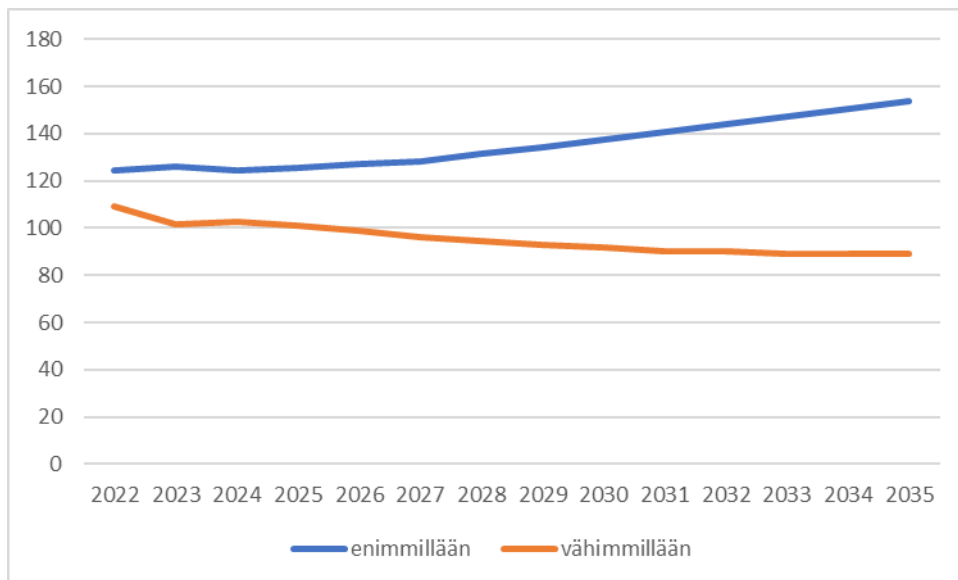
Pyhäjoen kuntastrategian mukaan väkilukutavoite vuodelle 2025 on 3 200 henkeä ja vuodelle 2035 4 000 henkeä tämänhetkinen väestömäärä on noin 3 040 henkeä. Mikäli kehitys vuoteen 2025 saakka ja edelleen vuodesta 2025 vuoteen 2035 on tasaista ja 0 – 6-vuotiaiden osuus väestöstä pysyy nykyisenä voidaan 0 – 6-vuotiaiden osuuden kehittyvän seuraavan asetelman osoittamalla tavalla.

vuosi	0 - 6-vuotiaita
2022	156
2023	157
2024	159
2025	160

2026	162
2027	163
2028	167
2029	171
2030	175
2031	180
2032	184
2033	188
2034	192
2035	196

Mikäli oletetaan, että varhaiskasvatukseen osallistumisen vaihteluväli on 70 – 80 % saadaan edellä kuvatuista tiedoista muodostettu ennustettua varhaiskasvatuksen kysynnästä tulevaisuudessa. Ennuste on kuvattu kaaviossa 3.

Kaavio 3. Ennuste varhaiskasvatukseen osallistuvista lapsista vuosina 2022 - 2035

6. Varhaiskasvatuksen kuntastrategiasta johdettavat tavoitteet

Pyhäjoen kuntastrategiasta johdettavia varhaiskasvatuksen järjestämiseen läheisesti liittyviä tavoitteita on johdettavissa ennen muuta päämäärästä Hyvinvoiva Pyhäjoki. Tähän kohtaan on strategia-asiakirjassa kirjattu tavoitteeksi tulevaisuuden turvallinen kasvuympäristö ja siihen liittyviksi toimenpiteiksi mm. seuraavat asiat:

- Perheiden arkea tukevien varhaiskasvatus- ja perusopetuspalvelujen kehittäminen
- Kansainvälisyystaitoja tukevan ja arvostavan opintopolkujen kehittäminen

Päämäärään Vastuullinen Pyhäjoki liittyy tavoitteena Tasapinoinen ja terve talous ja se yhtenä toimenpiteenä taloudellisten, tehokkaiden ja vaikuttavien palvelujen turvaaminen.

7. Toimenpiteet

Palveluverkko

Lyhyellä tähtämellä varhaiskasvatuksen palvelutuotannossa tukeudutaan nykyiseen hajautettuun palveluverkkoon. Toteutetun kyselyn nojalla sen voi katsoa olevan myös useimpien huoltajien näkemyksen mukaan toivotuin vaihtoehto, joskin näkemykset hajaantuvat asiassa. Henkilöstön mielestä toivottavin vaihtoehto on keskitetty palvelutuotanto.

Skenaariossa, jonka mukaan palvelukysyntä vähenee, toimintaa keksitetään päiväkoteihin ja perhepäivähoito vähenee. Se mitä yksiköitä se koskee tulee arvioida kysynnän, kiinteistöjen toiminallisuuden ja koko palveluverkon näkökulmasta.

Skenaariossa, jonka mukaan varhaiskasvatuspalvelujen kysyntä kasvaa tukeudutaan ensivaiheessa kodinhoidontuen kuntalisään, jolla pyritään patoamaan varhaiskasvatuspalveluiden kysyntää. Toinen vaihtoehto on palvelusetelin käyttö, jolla kunta ohjaa palvelun tarvisijoita yksityisten palveluiden piiriin. Ongelmana tässä on se, Pyhäjoella ei ole yksityisen palvelun tuottajia ja voi olettaa, ettei tällaista tarjontaa synny lyhyessä ajassa. Palveluntuottaja voi olla myös toisessa kunnassa, mutta kunnan tulee hyväksyä kyseinen palveluntuottaja. Järjestelyyn sisältyy kuitenkin haasteita. Alla Kuntaliiton kehittämispäällikön 14.11.2022 antama vastaus asiaa koskeneeseen tiedusteluun:

Onko kunnan mahdollista järjestää varhaiskasvatusta toisen kunnan alueella sijaitsevassa yksityisen palveluntuottajan toiminnassa? Eli kyse on siitä voidaanko ns. "palvelustelipäiväkodiksi" hyväksyä vain kunnan oman alueen päiväkotitai perhepäivähoitaja vai voiko päiväkotitai perhepäivähoitaja asua toisen kunnan alueella. Käsittääkseni kunta voi hyväksyä palveluntuottajikseen myös sellaisia palveluntuottajia, jotka toimivat muualla kuin kunnan omalla alueella. Velvollisuutta tähän ei kuitenkaan ole. Varhaiskasvatuslain mukaisesti yksityisten varhaiskasvatuspalveluiden valvonta on ensisijaisesti kunnalla itsellään. Jos kunta havaitsee alueensa yksityisessä palvelutuotannossa ongelmia, sen on aloitettava välittömästi valvontatoimet. Tämän vuoksi kunnat usein hyväksyvät palveluntuottajikseen toimijoita, jotka sijaitsevat kunnan alueella. Myös palvelun yhdenvertaisen toteuttamisen kannalta voi olla haasteita perustella millä perusteilla perheille toisen kunnan alueella oleviin toimipisteisiin varhaiskasvatusta järjestetään. Sinällään asiaan ei ole estettä. Palveluntuottajan on kuitenkin kyettävä toimimaan mahdollisesti kahden eri kunnan kanssa ja soveltamaan toimintaansa molempien kuntien sääntökirjassa olevia vaatimuksia. Myös valvonnan osalta kaikkien toimipisteissä palvelusetelillä toimintaa järjestävien kuntien on osaltaan huolehdittava yksityisen toiminnan valvontaan liittyvistä tehtävistä.

Henkilöstön riittävyys ja työhyvinvointi

Henkilöstön tulisi olla joustavasti mitoitettavissa kysynnän muutosten mukaan. Kuten edellä on käynyt ilmi, on eläketapahtumia lähivuosina tulossa ja siten sopeutuminen kysynnän vähenemisen muutoksen mahdollista tämän ns. luonnollisen poistuman kautta. Haasteellisempaa on vastata palvelukysynnän kasvuun, sillä kuten edellä on todettu, kelpoisen työvoiman saannissa on tälläkin hetkellä haasteita. Oman lisähaasteensa asiaan tuo vuosi 2030, jolloin varhaiskasvatuslaki astuu kokonaisuudessaan voimaan ja siirtymäsäännösten mukainen siirtymäaika päättyy.

Kehitetään toimintatapoja, joilla voidaan tukea oman henkilöstön kouluttautumista.

Varmistetaan riittävät resurssit varhaiskasvatuksen käytännön työhön sekä toiminnan johtamiseen ja kehittämiseen.

Pyritään rekrytoimaan oma varhaiskasvatuksen erityisopettaja.

Kansainvälisyys

Huoltajille suunnatusta kyselystä käy ilmi, että osa huoltajista (n = 15) olisi halukas valitsemaan huollettavilleen vieraskielisen, käytännössä englanninkielisen varhaiskasvatuksen.

Selvitetään mahdollista englanninkielisen varhaiskasvatusryhmän perustamista. Jatketaan kielikylpy- ym vastaavaa toimintaa yhteistyössä koulun kanssa. Hakeudutaan aktiivisesti kansainvälisyshankkeisiin.

8. Seuranta

Strategian tavoitteiden ja siihen kirjattujen toimenpiteiden toteutumista seurataan vuosittain muun muassa vuosittaisen arviointikyselyn ja työhyvinvointikyselyn avulla.